

סדר יום
חברתי ומדיני
לעם ישראל במדינתו

בר-ביצוע - הלכה למעשה

לא ימני ולא שמאלני
לא דתי ולא חילוני
לא ספרדי ולא אשכנזי

הגיוני - מעשי - מוסרי - הכרחי

חלק ראשון
הבעיות המרכזיות – המצב הפנימי

חלק שני
מדיניות חוץ ואסטרטגיה לאומית

פתח דבר

המצב היום במדינה מדיר שינה מעיני רבים: העדר מנהיגות, היעדר אג'נדה לאומית, והשתלטות של נורמות משחיתות שקנו להם שבת בשלטון ובחברה. "סדר יום" זה מציג את הבעיות של עם ישראל בארצו כיום, על פי סדר עדיפויות, ואג'נדה - תוכנית עבודה לאומית - לפתרון.

ב"סדר יום" שני חלקים:

החלק הראשון - סדר היום הפנימי, החברתי, בינינו לבין עצמנו - הוא החשוב יותר והמצב בו חמור ביותר. הטיפול בבעיות הפנימיות תלוי רק בנו, ותיקונו ישפיע על החוסן הלאומי ובעקבות כך גם על ההתמודדות החיצונית.

החלק השני דן בנושאי אסטרטגיה לאומית ומדיניות חוץ, והוא כולל כמובן את ההתמודדות שלנו והפתרון הדרוש עם הפלסטינים. דווקא בנושא זה אין אנו מציעים פתרון ספציפי אלא עקרונות בלבד, כיוון שהפתרון לא תלוי רק בנו, הוא תלוי בתנאים המשתנים ללא הרף, והוא נתון למשא ומתן.

כאשר ממפים את הבעיות הפנימיות שלנו נהיר לחלוטין שהמחלה מונחת **בנורמות רעות** שקנו להן שביתה בציבור בחיינו היום-יומיים. נורמות נקבעות או מעודדות ע"י השלטון ולכן עיקר הטיפול צריך להיות בנורמות השלטוניות.

מה שדרוש הוא - **שינוי אווירה - שינוי המותר והאסור בחברה**. "אווירה" הינה לכאורה מושג ערטילאי. אבל אין הדבר כך בשום פנים ואופן. יש להפנים ולהכתיב **נורמות** מוסריות לאנשי השלטון, ואם דרוש אז גם חוקים שיגבילו את מרחב ההתנהגות האישית שלהם. אחרת, תחלחל השחיתות לציבור מבחינת "אם להם מותר אז גם לי מותר".

אין במסמך זה הטפה לא לסוציאליזם ולא לקפיטליזם. הנאמר בסדר יום זה מבוסס על עקרונות היהדות, הצדק הטבעי, והשכל הישר. מסמך זה אינו אוטופיה. הוא מעשי ובר-ביצוע לחלוטין.

סדר יום

תוכן הפרקים

חלק ראשון:

הבעיות המרכזיות – המצב הפנימי

הבעיות החשובות יותר, ואשר פתרונן תלוי רק בנו עצמנו

1. המצב היום - הבעיות המרכזיות – התופעות הרעות
2. שורש הרע – המקורות והסיבות למצב
3. שאלות למחשבה
4. תיקון המצב הפנימי – מה שצריך לעשות לתיקון המצב

הבעיות ושורשיהן משולבות ביניהן. קשה לפעמים להפריד בין סיבה לתוצאה. תוצאה מסוימת היא בעצמה הגורם לעוולות אחרות, האחת מזינה את השנייה, עם משוב חיובי שיוצרת מערכת היוצאת משליטה. הבעיות הולכות ומחריפות, התוצאות מעצימות והולכות, וחוזר חלילה.

למרות זאת, חשוב היה להגדיר ולהפריד עד כמה שניתן, בין סיבה ותוצאה: בין תמונת המצב כפי שהיא נצפית [סעיף I - התוצאה], ובין שורש הרע, כלומר הגורמים שהביאו למצב [סעיף II], כדי ליצור מתודה שתוביל אותנו למעשים [סעיפים III ו- IV].

חלק השני:

מדיניות חוץ, ואסטרטגיה לאומית

תלוי גם בגורמים חיצוניים

1. הבסיס למדיניות: הנחות יסוד
2. עקרונות לפעולה
3. נושאים נוספים במסגרת אסטרטגיה לאומית

חלק ראשון: הבעיות המרכזיות – המצב הפנימי

1. המצב היום - הבעיות המרכזיות – התופעות הרעות

לפי סדר חשיבות יורד [א. החשוב ביותר]

שתי הסוגיות הראשונות הן הבעיות הקשות ביותר

א. אלימות בחברה של אזרחים מן השורה

- שוד והרג זקנים ע"י בני נוער - גם בעבור פרטות. הרג לשם הרג [רצח נהג המונית].
- במשפחה: הורים כלפי ילדיהם. בין בני זוג. אונס בתוך המשפחה.
- ילדים נושאים סכינים בבית הספר. בני נוער הורגים בעבור כניסה למועדון לילה.
- אזרחים פוגעים במורים. חולים פוגעים ברופאים ועובדי רפואה.
- תאונות דרכים והתנהגות בכביש: עלפי אופן הנהיגה – פלא שאין יותר נפגעים.
- עם שינוי נורמות נהיגה – אפשר להוריד לאפס.

ב. עבדות [א] – סחר בבני אדם: [במדינה יהודית!]

שעבוד עובדים זרים. כליאת נשים לשם זנות. [עונש מות?]

ג. עבדות [ב] – חברות כוח אדם: ללא ביטחון, ללא עתיד, ללא כבוד. עוני.

ד. סמים: צריכת סמים, בייחוד ע"י בני נוער.

ה. קהילת הפשע:

- אלימות: אונס. פרטקשן.
- סמים: הפצת השימוש בסם באוכלוסיה ובעיקר בנוער.
- המעגל הסחרחר פשע – סמים – פשע – סמים – פשע - - -

ו. שחיתות בשלטון.

ז. אווירה חברתית:

- התנהגות בבית, התנהגות בכבישים, התנערות מאחריות אישית, רדיפת כסף.

ח. לא כל הקהילות "שותפות" במדינה [כלכלה והביטחון]: חרדים, ערבים.

- ניכור בין קהילות אלה ורוב האוכלוסייה.

אלה הן הבעיות המרכזיות שלנו, ובהם אנו מטפלים מיד בהמשך.

2. שורש הרע – המקורות והסיבות למצב

מהם שורשי הרע ל"מצב" [התופעות שהוצגו בעמוד הקודם]

חברה

נורמות חברתית

- הורים לא סמכותיים, רוצים להשביע רצון הילדים, נגררים אחרי מותגים.
- בני 13 ו-14 מתחילים את הערב שלהם בחצות הלילה.

תרבות

- עדיפויות לקוויות הן חוסר תרבות; למשל, ילדי עניים עם טלפון דור שלישי.
- טלוויזיה. התחרות בין הערוצים הורידה את הרמה. כולם רוצים להתכוון למקסימום צופים, מכנה משותף נמוך.

כלכלה

- כולם רוצים כסף, כמו השליטים. "אם להם מותר, אז גם לנו".
- ראש ממשלה ובניו חשודים [ומואשמים] בעסקים לא כשרים. אז מדוע לא אזובי הקיר?
- פער גדול, גדל והולך בין העליונים והתחתונים. [סיבה ותוצאה גם יחד]
- הכלכלה מנהלת מותגים, המותגים גוררים הילדים, הילדים מנהלים את ההורים.
- העתקת הקפיטלים המערבי הטהור הוא רע למדינה היהודית שלנו.
- הגרלות, פיס: הימורים הם דבר רע, נקודה. והממשלה מעודדת הימורים.
- פרסום: פרסומים מפתים, פרסומים מעוררי אשליות, ופרסומי שקר.
- חינוך להוצאות מעבר ליכולת: משיכת יתר וכרטיסי אשראי – מוצגים כפתרון להגדלת הכנסות.

שלטון

- **אין מנהיגות - ואין באופק אף אחד מורם מעם, אמיץ, ישר, חכם, וצנוע.**
- **- פוליטיקאים יהירים. מחפשי שלטון. מחפשי טובת עצמם.**
- הנבחרים מתחברים לעשירים, נעזרים בעשירים, תלויים בעשירים, וחייבים לעשירים.
- הסירחון בשלטון משמש לגיטימציה לפשע המאורגן.
- נבחרים לכנסת כתוצאה מידידות עם חברי מרכזי מפלגות ולא בגלל כישורים.
- כל אידיוט יכול להיות חבר בבית המחוקקים.

"לא גורמים"

נהוג להעלות "סיבות-גורמים" שונים ל"מצב". הגורם הוא האדם, לא "גורמים". לדוגמא:

- הגדלת היקף המשטרה יקטין תאונות דרכים - לא נכון!
- במחיר קטן מאשר תוספת שוטרים אפשר להשיג ע"י **חינוך והחמרת עונשים**.
- חסר תקציב לצה"ל לאימונים, לציד, ... - לא נכון!
- דרוש ניהול נכון של התקציב, יש כפילויות ובזבוזים.
- דרוש תקציב נוסף לחינוך - לא נכון!
- בשנות המדינה הראשונות הייתה רמת המתמטיקה הרבה יותר גבוהה מהיום.

3. שאלות למחשבה

חברה

משפט:

א. גזר דין מוות?

- האם לקבוע עונש מוות למקרים מיוחדים מאוד? למשל: בית המשפט העליון **פה אחד**, במקרים של **סחר בבני אדם, והרג "סתם"**.
- לתקופה של 10 שנים, "עד שנשתפר"?
- שיופעל לעתים רחוקות, אבל קיים [מבחינת "הלכה ואין מורים כן"]?
- האם עונש מוות יקטין מקרי הרצח?
- ב. אונס: האם העונשים הנקובים החוק מגבילים, או בתי המשפט רחמנים?
- ג. מיסוד הזנות? אולי יקטין תופעות של אונס, ואלימות בכלל?

חינוך:

- האם חשוב להגדיל אחוז המורים הגברים בחינוך?
- האם כדאי ואפשר לחזק המשמעת בבית הספר?

אווירה חברתית ונורמות:

- א. מועדוני לילה: להגביל גיל הכניסה, שעות הפעילות ואופי הפעילות?
- אפשר למצוא פתרון במסגרת נורמות וחינוך? באמצעות חקיקה?
- ב. כלכלה – מותגים – ילדים – הורים – כלכלה: איך שוברים את המעגל?
- אולי דרוש חינוך להורים? אולי דוגמא אישית של ראשי המדינה?
- ג. הגרלות: ללא פיס, לוטו, טוטו – האם יהיו יותר הימורים בלתי חוקיים?
- אפשר לפתור הימורים בלתי חוקיים? מהו האמצעי היעיל?

כלכלה

- א. האם הכלכלה תיפגע אם יקטן הפער בין המשכורות הגבוהות ושכר מינימום?
- ב. האם מצב של עוני טוב לעשירים?
- ג. האם ימצאו מנהלים המוכנים לקבל 200,000 ₪ בלבד, שינהלו באותה יעילות את החברות הציבוריות שמנהליהן מקבלים עד 4 מיליון ₪ לחודש?
- ד. האם צמצום הפער ישפיע לטובה על הניכור, הנורמות והאווירה?
- ה. האם הממשלה יכולה לחסום הבנקים מעידוד האזרחים לחרוג מתקציב?

שלטון

- א. האם יכול להיבחר מנהיג ללא תמיכה כספית של עשירים?
- ב. האם אפשר לצפות מפוליטיקאים לא להתחבר בכל דרך לחשודים בפשע?
- ג. האם מאפשרים למועצה לביטחון לאומי לפעול כפי שצריך? האם נעזרים בה היטב?
- ד. האם להקים גם מועצה לאומית לחוסן וביטחון חברתי?

4. תיקון – מה שצריך לעשות לתיקון המצב הפנימי

חברה

הטמעה: אליטה היא מוסר, השכלה, וחינוך, ולא כסף.

א. חינוך בבית ספר:

- **מורים:** למשוך ולעודד צעירים וקצינים להוראה. **ייעוד ואתגר כמו הצבא, ויותר.**
- **בכיתה:** לקום עם כניסת המורה. לחזור ולקרוא למורה "מורה".
- חינוך למציאות: חינוך למציאות שתנבע מדחף פנימי-איש ולא מפריקטי ראווה של מציאות. מי שרוצה ומתאים להיות מצוין יהיה כזה. שיחליט, ילחם, יתאמץ (יותר מאחרים) ויצליח. אינשטיין ומוצרט לא נזקקו למסגרת מיוחדת. בכסף של "חינוך מצוין אחד" בפרויקט ראוותני אפשר לקדם 20 אחרים מרמה נמוכה לרמה גבוהה, והחברה תזכה.

ב. הגרלות - פיס, טוטו, ועוד: הקטנת פעילות. לא לעודד, לא להשלות, אמת בפרסום. ספורט:

- ספורט לציבור: מרוצים עממיים, צעדות. קבוצות ספורט של חובבים.
- כדורגל, כדורסל כיום – אינם ספורט. הם עסקי בידור. הממשלה לא תממן. [לשבת בכורסא עם כרס עגולה, גרעינים, ובירה זה לא ספורט].
- ד. **תנועות נוער:** עידוד לחידוש ימיהם כקדם, בהתאם לשינויים בחברה.
- ה. **חרדים:** הכנסתם למעגל העבודה, ולקהילת השירות הלאומי [אפשרי! אפשרי!]
- ו. **הערבים במדינת ישראל:** שוויון אזרחי מלא בתקציבים. שרות לאומי בקהילה. להיות מעשיים והגיוניים – אין סיבה שישירו את "התקווה".

כלכלה

המטרה: לייצור אווירה רגועה, עם אתגרים ומטרות, ולא תחרות פראית של ג'ונגל

א. הגבלת שכר הבכירים:

בשיתוף הבכירים. חייב להיות פתרון! זה הגיוני, זה נכון, זה טוב לכולם. פרסום שכר הבכירים ברבים ישיג את ההיפך [ראה ספרו של פרופ' דן אריאלי – "לא רציונאלי ולא במקרה", ע' 71]

ב. עובדי קבלן:

- מכרזים שיבטיחו שחברות כוח אדם יוכלו לעמוד בהם, תוך תשלום מלא לעובדים.
- ביקורת המדינה: שאכן שולם שכר הוגן. פנסיה ותנאים סוציאליים מובטחים.
- קליטת 80% מעובדי קבלן ע"י המעסיקים תוך שנתיים ימים.

ג. הפרטה: כן להפריט - פעילויות כלכליות – חברת חשמל, נמלים...

לא להפריט - מפעלים חברתיים – בתי סוהר, מוסדות למוגבלים ...

ד. צבא:

- להתאים שכר מקצועות לא קרביים - פקידותיים וטכניים – למקובל בחיים האזרחיים.
- העלאת גיל הפנסיה: לקרביים – 55. למקצועיים – 67.
- לפרשים בגיל 43 – פנסיה חלקית.
- אפשרות לעבור משרות צבאי לשירות במשרדי ממשלה מבלי לצאת לפנסיה.

שלטון

המטרה: שלטון נקי כפיים, ישר לב וישר שכל, שלטון שהציבור יאמין לו ויאמין בו.

א. קביעת דרך למינוי חברי כנסת שיהיו בעלי יושר, חכמים, ובעלי כישורים.

לא כל עם-הארץ יוכל להיות מחוקק בישראל!

ב. נורמות/כללים להתנהגות אישית של נבחרים:

- לא ילכו לאירועים משפחתיים ולא יתארחו אצל אף אחד, פרט למשפחה המצומצמת.
- לא יקבלו מתנות.
- להימנע מביצוע כל עסקה שהיא בתקופת הכהונה [רכישת דירה, וכד'].

ג. מועצות עליונות למשימות לאומיות:

- הפעלה מתודית ומתועדת של המועצה לביטחון לאומי! לתת לה סמכויות מסוימות.
- מועצה לביטחון וחוסן חברתי.

סיכום חלק ראשון

נצליח אולי ב- 70%, 80%,
גם 50% תהיה התחלה לא רעה,
אבל צריך להתחיל!

חלק שני: מדיניות חוץ ואסטרטגיה לאומית

1. הבסיס למדיניות: המקור למצב, והנחות יסוד

- א.** בשנת 1967 כפו עלינו המדינות הערביות את מלחמת ששת הימים, ולכן משניצחנו - אין לנו כל חובה להחזיר שטחים לאף מדינה ואין לנו אחריות לתושבים הערביים, פרט לחובות הבינלאומיות והמוסריות של כובש כלפי תושבי השטח הכבוש.
- ב.** זכותנו על ארץ ישראל הינה הבסיס מוסרי והמניע, **עבורנו היהודים**, להתיישב בארץ הזאת ולקבל עלינו את הייסורים הכרוכים במימוש זכותנו זאת. אולם: -
- ג.** זכות זאת **אינה יכולה לשמש טיעון בפני העולם** בדיונים מדיניים. אין העולם, ובודאי לא הערבים, יכולים וגם לא צריכים לקבל את רצוננו לממש את זכותנו כפי **שאנו** מבינים.
- ד.** העובדה ש"אנו לא חייבים כלום לערבים" לאחר שהם יזמו את המלחמה אינה אומרת שלא כדאי לנו להחזיר מה שנוח לנו מסיבות שלנו.
- ה.** המצב היום בו אנו שולטים על רוב ערבי עצום בשטחי יהודה ושומרון בלי לקבל אותם כחלק מן המדינה [כמו בירושלים המזרחית] הוא אסון מוסרי ופצצת זמן לאומית. מאידך, צירופם למדינת ישראל עם זכויות הצבעה הוא אסון לא פחות קטן.
- ו.** המצב היום מקורו בטעויות גדולות שעשינו משנת 1967, והיום יש לעשות "תיקון". טעות אחת: אם הייתה החלטה [וכידוע לא הייתה] להתיישב בשטחים ולהחזיק בהם אזי היה צריך לעשות זאת מידית. לאחר המלחמה אפשר היה לצפות שיעלו ארצה תוך שנה-שנתיים מיליון או שני מיליון יהודים, בעיקר מארצות הברית, כשם שמיד לאחר הקמת המדינה, בין השנים 1948 ו-1952 הוכפל מספר היהודים בארץ [מ-600,000 ל-1,200,000]. ייתכן שהערבים, תחת סערת הכיבוש ותנופת ההתיישבות היו בורחים לירדן, כפי שקרה בשנת 1948. אבל ההיסטוריה לא חזרה על עצמה. ובמהלך 40 שנה מספר התושבים הערבים גדל פי 3 או 4.
- טעות שניה: התיישבנו באופן מפוזר וללא תכנון, בעומק השטח, ג'בל פה וג'בל שם, מבלי לתכנן אופציות לקביעת גבול בכל משא ומתן עתידי. משלא עלו ארצה המיליונים הצפויים היה מן התבונה להקים **רצועות-רצועות** של ישובים **צמוד לקו הירוק ולאורכו בשטחים פתוחים**. באופן זה, בכל רגע נתון, הגבול במשא ומתן הוא הגבול שאליו הגיעה ההתיישבות. באותן הרצועות, היה יושב אולי ערבי אחד על כל מאה יהודים.
- ז.** לאור הטעויות שעשינו **אין לנו אופציה מעשית של החזקת השטחים**. עתה, יש לבחון פתרונות אפשריים לאור האינטרסים שלנו בלבד. זכויות הפלסטינים והעול שנעשה להם [לכאורה על ידינו] נגרם ע"י מנהיגיהם, והם אינם כלל מעניינינו.

2. עקרונות לפעולה

עקרון א. מדינה יהודית.

- ✓ מדינת ישראל הוקמה בשביל יהודים. העולם לא היה זקוק לסתם מדינה נוספת.
- ✓ אין סיבה והצדקה להקים מדינה ליהודים שאינה מדינה יהודית, ולכן **מדינת ישראל היא מדינה יהודית** [ודמוקרטית, אין צריך לומר].
- ✓ היחס השווה והצודק למיעוטים נובע מתורת ישראל.
- ✓ על המיעוטים להכיר בהגדרת המדינה כמדינה יהודית.
- ✓ תמיד חייב להיות רוב יהודי במדינת ישראל.
- ✓ לא יהיו במדינה אזרחים ללא זכות הצבעה.
- ✓ יש לקיים שיח פנימי על "מהי מדינה יהודית בימנו אלה".

עקרון ב. מדינת כל אזרחיה, ולא מדינת כל מיעוטיה

- זכויות אישיות מלאות ושיוון כלפי החוק, ללא זכויות לאומיות.
- גם ארצות הברית, צרפת, בריטניה, ועוד מדינות, אינן מדינות כל אזרחיהן – חגי המדינה הם החגים הנוצרים. לא החגים ההינדיים, ולא חגי האיסלם.

עקרון ג. מצעים כתובים, וניהול מדיניות ומשברים בתנאים משתנים.

- מה שהיה נכון לפני 20 שנה ו- 50 שנה לא נכון היום.
- עם תום מלחמת ששת הימים הייתי משוכנע שיבואו מיליון עולים ויותר מארצות הברית. זה לא קרה ושינתי דעתי על מה שראוי לעשות.
- הרבה לפני ההתנתקות חשבתי שפעולה חד-צדדית שלנו היא הדרך היחידה לאור הסטגנציה שנוצרה בעקבות התנהגותו של ערפאת. לאחר שהערבים לא הבינו את ההזדמנות שנוצרה להם בפינויים פוטנציאליים נוספים שלנו, אני חושב **שעתה** אסור להמשיך בפינויים חד-צדדים, אלא אם יש לנו עניין בפינוי מסוים.
- היום [פברואר 2008, ובעצם מתי לא?] לאור מלחמת הדמים בין הפלגים בתוך הפלסטינים, צריך לעקוב אחר ההתפתחויות, ולשתוק.
- העולם משתנה, האויב מחליף פנים, בריתות נכרות ומופרות, והאינטרסים של כל הצדדים משתנים מידי פעם. לכן, בלי לשפוט את המעשים עצמם, המהפכים שעברו על מנהיגים שלנו יאמרו לזכותם ששינו דעתם, ולא לחובתם:
- רבין: "נשבור להם את הידיים", שהפך לחותם על הסכמי אוסלו.
- שרון: בולדוזר ההתנחלויות, שהפך ליום הפינוי.
- אהוד ברק: ב"זיגוגים" שלו אין כל פסול, והעמדות שהשתנו יבחנו לעניינם.
- אמר מי שאמר: "פחות ופחות חשובה לי דעתו של האיש ויותר חשובים לי אישיותו, אופיו וחוכמתו".

**לכן, לא רק שמותר למנהיג לשנות מן המצע הכתוב שלו,
אלא חובה שיעשה כך, על-פי התפתחות האירועים.
לכן אנו מציינים רק עקרונות לפתרון - לא צעדים אופרטיביים, לא גבולות, לא קווים
אדומים, לא טקטיקה של משא ומתן, ולא עדיפויות במשא ומתן.**

עקרון ד. עקרונות משא ומתן

- ✓ מדברים עם כל אחד [חמס, חיבללה..].
- "מיהו החכם? הלומד מכל אדם". גם מאויב, בייחוד מאויב. מדברים ולומדים.
- כדי להציל יהודי אחד מותר וחובה לדבר אפילו עם השטן.
- במשא ומתן אין צורך להיות נחמדים. היום אפשר לדבר, ומחר לשלוף את החרב.
- ✓ משא ומתן עושים בתבונה, לא ברגש.
- ✓ להלכה היהודית אין מה להגיד בנושא זה. רבנים חלוקים בדעותיהם בנושא המדיני, מכאן משתמע בפשטות שאין הלכה.
- [בשנות השמונים הרב עובדיה יוסף לא פסל החזרת שטחים בטיעון של הצלת נפשות, ובשנת 2005 פסל את ההתנתקות. כשנשאל, על רקע השינוי בעמדתו, "מה אומרת על זה ההלכה?", הגיב: "מה עניין הלכה לכאן? משא ומתן עושים בשום שכל".]

3. נושאים נוספים במסגרת אסטרטגיה לאומית

בינינו לבין עצמנו [1]: יהודים ליהודים – הזהות היהודית, חילוניות יהודית, הדבק המקשר בין היהודים.

**בינינו לבין עצמנו [2]: יהודים וערבים במדינת ישראל.
ישראל במרחב האזורי - בינינו ובין שכננו.**

לא הרחבנו בנושאים אלה מכמה סיבות:
ראשית, הטיפול בחולאים שהובאו במסמך זה הינם בעדיפות ראשונה, מבחינת "עשה" ב"מדי",
שרוב הציבור על רוב חלקיו מוכן לקבל.
שנית, הנושאים נוספים שהובאו בראש סעיף זה ראוי שילובנו לעומק קודם כל ע"י ארגונים ציבוריים
ואקדמאים, והצעותיהם ידונו בציבור, ולאחר מכן במימשל.
סיבה נוספת **ומעשית**: רצינו לשמור על מסמך זה קצר וממוקד ככל האפשר.